

Проект SWorld

*Балашов В.А., Князева М.В., Львович И.Я., Осадчук В.С.,
Преображенский А.П., Чопоров О.Н., Шарагов В.А. и др.*

РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЙ БУДУЩЕГО

ВХОДИТ В
Международные наукометрические базы

МОНОГРАФИЯ

Одесса
Куприенко СВ
2018

УДК 62
ББК 30
Р 17

Авторский коллектив:

Бабчук С.М. (3), Балашов В.А. (14), Билилиевская О.П. (13), Бочанов П.А. (2),
Бубнов И.В. (10), Волкова Е.А. (6), Гармаш С.Н. (8), Голембовська Н.В. (1),
Егупова Е.П. (14), Ерёмкин Е.А. (2), Иванюта А.А. (11), Князева М.В. (9),
Кушниров П.В. (7), Львович И.Я. (4), Нестеренко Н.А. (11), Орешков В.И. (14),
Осадчук А.В. (13), Осадчук В.С. (13), Преображенский А.П. (4), Резников В.И. (12),
Скворцова Т.А. (12), Халилова-Чуваева Ю.А. (10), Чопоров О.Н. (4), Шарагов В.А. (5)

Рецензенты:

Кострова Вера Николаевна (4) д.т.н., профессор, Воронежский институт высоких технологий
Сидоренко Елена Владимировна (11), д.т.н., проф., Киевский национальный торгово-
экономический университет
Кулаков Павел Игоревич (13), д.т.н., проф., Винницкий национальный технический университет

Р 17 Развитие технологий будущего : монография / [авт.кол. : В.А.Балашов, М.В.Князева, И.Я.Львович, В.С.Осадчук, А.П.Преображенский, О.Н.Чопоров, В.А.Шарагов и др.]. – Одесса: КУПРИЕНКО СВ, 2018 – 158 с. : ил., табл.
ISBN 978-617-7414-44-4

Монография содержит научные исследования авторов в области техники и технологий. Может быть полезна для инженеров, руководителей и других работников предприятий и организаций, а также преподавателей, соискателей, аспирантов, магистрантов и студентов высших учебных заведений

УДК 62

ББК 30

DOI: 10.30888/978-617-7414-44-4.0

© Коллектив авторов, 2018

© Куприенко С.В., оформление, 2018

ISBN 978-617-7414-44-4

Монография подготовлена авторским коллективом:

1. *Бабчук Сергей Миронович*, Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа, кандидат технических наук, доцент - Глава 3
2. *Балашов Виталий Александрович*, Одесский научно-исследовательский институт связи, доктор технических наук, профессор - Глава 14 (в соавторстве)
3. *Билилиевская Ольга Петровна*, Винницкий национальный технический университет, кандидат технических наук, ст. преп - Глава 13 (в соавторстве)
4. *Бочанов Павел Анатольевич*, Донбасская государственная машиностроительная академия, магистр, ст. преп - Глава 2 (в соавторстве)
5. *Бубнов Игорь Васильевич*, Одесский государственный экологический университет, кандидат исторических наук, доцент - Глава 10 (в соавторстве)
6. *Волкова Елена Александровна*, Дальневосточный государственный аграрный университет, кандидат экономических наук, доцент - Глава 6
7. *Гармаш Светлана Николаевна*, Украинский государственный химико-технологический университет, кандидат сельскохозяйственных наук, доцент - Глава 8
8. *Голембовская Наталья Владимировна*, кандидат технических наук, доцент - Глава 1
9. *Егунова Елена Павловна*, Одесская национальная академия связи им. А.С.Попова - Глава 14 (в соавторстве)
10. *Ерёмкин Евгений Анатольевич*, Донбасская государственная машиностроительная академия, кандидат технических наук, доцент - Глава 2 (в соавторстве)
11. *Иванюта Анастасия Александровна*, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, кандидат технических наук - Глава 11 (в соавторстве)
12. *Князева Марина Владиславовна*, Харьковский национальный университет им. В.Н. Каразина, доктор биологических наук, профессор - Глава 9
13. *Кушниров Павел Васильевич*, Сумской государственный университет, кандидат технических наук, доцент - Глава 7
14. *Львович Игорь Яковлевич*, Воронежский институт высоких технологий, доктор технических наук, профессор - Глава 4 (в соавторстве)
15. *Нестеренко Наталия Анатольевна*, Киевский национальный торгово-экономический университет, соискатель - Глава 11 (в соавторстве)
16. *Орешков Василий Иванович*, Одесская национальная академия связи им. А.С.Попова, кандидат технических наук - Глава 14 (в соавторстве)
17. *Осадчук Александр Владимирович*, Винницкий национальный технический университет, доктор технических наук, профессор - Глава 13 (в соавторстве)
18. *Осадчук Владимир Степанович*, Винницкий национальный технический университет, доктор технических наук, профессор - Глава 13 (в соавторстве)
19. *Преображенский Андрей Петрович*, Воронежский государственный технический университет, доктор технических наук, доцент - Глава 4 (в соавторстве)
20. *Резников Владислав Игоревич*, Ростовский государственный экономический университет РИНХ, магистр - Глава 12 (в соавторстве)
21. *Скворцова Татьяна Александровна*, Ростовский государственный экономический университет РИНХ, кандидат юридических наук, доцент - Глава 12 (в соавторстве)
22. *Халилова-Чуваева Юлия Александровна*, Одесская национальная академия пищевых технологий, кандидат политологии, доцент - Глава 10 (в соавторстве)
23. *Чопоров Олег Николаевич*, Воронежский институт высоких технологий, доктор технических наук, профессор - Глава 4 (в соавторстве)
24. *Шарагов Василий Андреевич*, Бельцкий государственный университет им. Алеку Руссо, доктор химических наук, доцент - Глава 5

Содержание

ГЛАВА 1. ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НЕТРАДИЦИОННОГО СЫРЬЯ В ТЕХНОЛОГИИ РЫБНЫХ РУБЛЕННЫХ ПОЛУФАБРИКАТОВ

Введение.....	7
1.1. Характеристика пищевой и биологической ценности карпа.....	7
1.2. Технологическая характеристика и пищевая ценность сырья растительного и животного происхождения.....	9
1.3. Разработка рецептур рыбных полуфабрикатов.....	11
1.4. Характеристика химического состава полуфабрикатов.....	11
1.5. Исследование изменений показателей качества мороженых полуфабрикатов при хранении.....	12
Выводы.....	13

ГЛАВА 2. НОВЫЕ ВИДЫ УПЛОТНЕНИЙ ДЛЯ ГИДРАВЛИЧЕСКИХ УСТРОЙСТВ С ИСПОЛНИТЕЛЬНЫМИ МЕХАНИЗМАМИ СФЕРООБРАЗНОЙ ФОРМЫ

Введение.....	14
2.1. Состояние вопроса об эффективном уплотнении исполнительных механизмов не стандартной формы.....	14
2.2. Пути решения уплотнений сферообразных исполнительных механизмов.....	15
2.3. Экспериментальная установка для исследования щелевых втулок-уплотнений.....	16
2.4. Методика проведения экспериментов при испытании втулок- уплотнений для исполнительных механизмов сферообразной формы.....	18
Выводы.....	21

ГЛАВА 3. БЕСПРОВОДНЫЕ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫЕ ЦИФРОВЫЕ СЕТИ ДЛЯ УПРАВЛЕНИЯ ОБЪЕКТАМИ НЕФТЕГАЗОВОГО КОМПЛЕКСА

Введение.....	23
3.1. Беспроводные специализированные цифровые сети.....	24
3.2. Критерии выбора беспроводной специализированной цифровой сети для объектов нефтегазового комплекса.....	26
3.3. Специализированные цифровые сети для объектов нефтегазового комплекса.....	27
3.4. Алгоритм выбора беспроводной специализированной цифровой сети.....	28
3.5. Классификация современных беспроводных специализированных цифровых сетей для управления технологическими процессами на объектах нефтегазового комплекса.....	30
Выводы.....	31

ГЛАВА 4. ФОРМИРОВАНИЕ ПРОГРАММНО-ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В МЕДИЦИНСКОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ СИСТЕМЕ

Введение.....	32
4.1. Обзор функциональных характеристик МИС-аналогов.....	32
4.2. Описание логической структуры МИС.....	34

4.3. Структура программы.....	36
4.4. Функциональное назначение МИС.....	39
Выводы.....	43

ГЛАВА 5. ТЕРМОМАГНИТНАЯ ОБРАБОТКА ПРОМЫШЛЕННЫХ СТЕКЛОИЗДЕЛИЙ

Введение.....	44
5.1. Методика эксперимента.....	46
5.2. Полученные результаты и их обсуждение.....	49
Выводы.....	54

ГЛАВА 6. МЕТОДЫ И ПОКАЗАТЕЛИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА.....55

ГЛАВА 7. К ВОПРОСУ О ПОВТОРЯЕМОСТИ ТЕХНИЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ И ТЕХНИЧЕСКИХ ОШИБКАХ.....62

ГЛАВА 8. КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ОРГАНИЗАЦИИ ОХРАНЫ ТРУДА И ГРАЖДАНСКОЙ ЗАЩИТЫ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ УКРАИНЫ

Введение.....	69
8.1. Законодательная база охраны труда и региональные социальные программы повышения безопасности.....	69
8.2. Основные мероприятия по профилактике производственного травматизма и профессиональной заболеваемости.....	70
8.3. Задачи подразделения по вопросам гражданской защиты.....	72
Выводы.....	74

ГЛАВА 9. К ВОПРОСУ О ВЛИЯНИИ МЕХАНИЗМОВ СТРЕССА НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЛЕЧЕНИЯ СТРЕССОГЕННЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ

Введение.....	76
9.1. Общие представления о механизмах стресса.....	76
9.2. Представления о звеньях дезинтеграции метаболических процессов.....	79
9.3. Использование представлений о механизмах стресса и дезинтеграции метаболических процессов при лечении ОХ, ОИМ, РЯ.....	85
Выводы.....	90

ГЛАВА 10. ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ КАЧЕСТВ ЛИЧНОСТИ

Введение.....	91
10.1. Информационные технологии как императив формирования нового порядка знаний инновационной личности.....	91
10.2. Информационные технологии как инструмент социализации личности и преобразования различных сфер общественной жизни.....	95
Выводы.....	98

ГЛАВА 11. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЗАМОРАЖИВАНИЯ ГРИБОВ

Введение.....	99
11.1. Сущность кристаллообразования.....	99
11.2. Изменения химического состава грибов в процессе замораживания.....	101
11.3. Влияние замораживания на микробиальную загрязненность грибов.....	102
Выводы.....	103

ГЛАВА 12. РАЗВИТИЕ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИНСТИТУТА КонтРАКТНОГО УПРАВЛЯЮЩЕГО ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК В ЭЛЕКТРОННОЙ ФОРМЕ

Введение.....	104
12.1. Назначение контрактного управляющего.....	105
12.2. Права и обязанности контрактного управляющего.....	107
Выводы.....	109

ГЛАВА 13. МЕТОД КОНТРОЛЯ УГЛОВЫХ ПОЛОЖЕНИЙ НА ОСНОВЕ АВТОГЕНЕРАТОРНЫХ УСТРОЙСТВ С МАГНИТОЧУВСТВИТЕЛЬНЫМИ ТРАНЗИСТОРАМИ

Введение.....	111
13.1. Моделирование распределения магнитного поля постоянного магнита с диаметральной намагничиванием.....	112
13.2. Анализ систем расположения чувствительных элементов.....	118
13.3. Разработка метода контроля угловых положений на основе автогенераторных устройств с магниточувствительными транзисторами.....	122
Выводы.....	126

ГЛАВА 14. КОМПЕНСАЦИЯ ПЕРЕХОДНЫХ ПОМЕХ В СИСТЕМАХ ПЕРЕДАЧИ ПО МНОГОПАРНЫМ ТЕЛЕФОННЫМ КАБЕЛЯМ ТПП

Введение.....	127
14.1. Помехи при параллельной работе систем передачи по многопарным телефонным кабелям.....	128
14.2. Алгоритм функционирования и обобщенная аналитическая модель системы «векторинг».....	130
14.3. Аналитические модели системы «векторинг».....	133
14.3.1. Модели системы «векторинг» для малопучковых многопарных телефонных кабелей типа ТПП.....	133
14.3.2. Модели системы «векторинг» для многопучковых многопарных телефонных кабелей типа ТПП.....	135
14.4. Эффективность подавления переходных помех в многопарных телефонных кабелях.....	139
Выводы.....	141

Литература.....

ГЛАВА 10. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ

DOI: 10.30888/978-617-7414-44-4.0-034

Вступ

Однією з характерних ознак процесу глобалізації сучасного світу став потужний прорив у сфері інформаційних технологій. Повсюдне використання новітніх інформаційних технологій призвело до небаченої раніше інформатизації суспільства і стало основною причиною докорінної переоцінки соціально-культурних цінностей і потенціалу комунікаційних можливостей, що традиційно панували у суспільстві.

Інформатизація соціальних процесів, у свою чергу, зумовила глобальний інформаційний прорив у формуванні свідомості особистості, охопивши при цьому практично всі соціально-вікові групи сучасного суспільства. Загальна відмінна риса сучасних процесів інформатизації полягає в тому, що сфера комунікаційних можливостей особистості не тільки розширилася, але, за допомогою так званої *всесвітньої павутини*, досягла планетарних масштабів.

Навіть поверхневий соціологічний аналіз вказує на те, що саме завдяки використанню можливостей інформаційних технологій досягається значний успіх у ранній соціалізації підростаючих поколінь, оскільки феномен інноваційності неминуче перетинається з максимією всебічного розвитку особистості. Перед дослідниками особливостей інноваційності в даному процесі гостро і актуально постає проблема: в який спосіб, спираючись на сучасні комунікації, можливо досягти максимального успіху в розвитку інноваційних якостей особистості.

Метою даного дослідження є розгляд умов, причин і деяких наслідків впливу інформаційних технологій на розвиток інноваційної особистості.

10.1. Інформаційні технології як імператив формування нового порядку знань інноваційної особистості.

Наукові дослідження в області інновацій з'явилися ще на самому початку ХХ століття. Найбільший внесок у формування первісних уявлень про це явище суспільного життя здійснили Г.Тард [1], М.Д.Кондратьєв [2] і Й.Шумпетер [3] та ін. Зокрема, французький соціолог Г.Тард почав розробку концептуальних основ інноватики як нової області наукового знання. Ставлення суспільства до винаходів і нововведень Г.Тард розглядав як індикатор соціального прогресу. На його думку, змістом соціалізації індивіда є не тільки засвоєння соціальних норм і цінностей, але й освоєння нововведень. Остання теза є особливо актуальною у наш суперечливий час, наповнений динамікою регіональних і глобальних змін.

Пряма кореляція між появою новітніх технологій і подальшим розвитком людського потенціалу виявляють цілу низку специфічних проблем, які сьогодні перебувають в центрі уваги багатьох відомих дослідників (Карпова Ю.О. [4], Шевченко В.М. [5], Богуславської І.Г. [6], Старовойт О. В. [7]) та знайшли своє відбиття в документах різноманітних міжнародних і міжурядових організацій, що стосуються загальних і конкретних проблем розвитку людського потенціалу [8].

Провідне місце серед таких проблем все частіше посідають питання формування, розвитку та успішної діяльності інноваційної особистості. Саме шляхи становлення інноваційної особистості, що є правильно обраними теоретично й успішно випробуваними практично, дозволяють сконцентрувати зусилля, засоби і ресурси держав та урядів на вирішення економічних проблем, етнонаціональних неузгодженостей, освітніх труднощів і перекосів в особистісному розвитку на рівні індивіда. Досягти успіху в їх розв'язанні можливо завдяки розвитку інноваційних процесів, результати яких втілюються в нових технологіях, нових видах конкурентоспроможної продукції, у появі нових технічних і організаційно-технологічних рішень, в удосконаленні принципів управління, особливо, в специфічних умовах вітчизняного ринку. Природа інновацій така, що містить у собі різні зміни на кращий бік у всіх сферах людської життєдіяльності. Власне, інновація є кінцевим результатом інноваційної діяльності, що втілюється в новий продукт, технологічний процес, соціальний успіх, політичні програми, тобто все те, що приносить успіх у практичній діяльності. Явищу інновації притаманні дві сторони: технологічна та нетехнологічна. До першої відносяться зміни, які визначають науково-технічний прогрес. Інновації ж організаційного, управлінського, правового, політичного, соціального, культурного, освітнього, екологічного характеру відносяться до нетехнологічних.

Перехід на інноваційний тип розвитку має стати конструктивною відповіддю будь-якої держави на основні виклики сучасності. Світова економіка вступає в нову фазу, коли неодмінною умовою народногосподарського розвитку і зростання добробуту населення стають знання. Звідси – вирішальна роль інновацій, насамперед, у сфері вищої освіти. За креативних фахівців, що генерують знання, розгорнулася глобальна конкурентна боротьба, в якій нарівні з державними програмами бере участь великий бізнес.

Для уряду і політиків країни має стати очевидною необхідність дедалі широкого створення, постійного вдосконалення та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій через розвиток ділового партнерства між наукою і бізнесом, спільних зусиль наукових установ та комерційних структур. В ідеалі – це забезпечувало б найповнішу реалізацію інтелектуальних і матеріальних можливостей, сприяло б розвитку і випробовуванню новітніх

форм інноваційності у всіх формах освіти, включаючи проблему розвитку інноваційних якостей особистості, могло б принести велику користь суспільству в цілому.

Вперше поняття інноваційної особистості, як необхідної передумови посилення економічного зростання, розвитку підприємництва і накопичення капіталу, в 1962 році ввів американський дослідник Еверетт Хаген [9]. На базі значного теоретичного і фактичного матеріалу він переконливо довів, що існують різні, і навіть протилежні, особистісні синдроми, які є типовими для традиційного доінформаційного і сучасного суспільств. У традиційному суспільстві найбільш яскравий особистісний прояв – це авторитарна особистість із її відвертим прагненням зберігати існуюче соціально-політичне статус-кво, з відкритим небажанням будь що міняти не тільки в суспільному житті і політиці, але й в економіці. У сучасному ж світі, з розвинутою ринковою економікою і демократичними політичними орієнтирами, на провідні позиції висувається інноваційно-орієнтована особистість, з її прагненням до змін та пошуку нових шляхів і способів активно-творчої діяльності. Найважливішими характеристиками авторитарної особистості, на думку Е. Хагена, виступають, з одного боку, владність, твердість, жорсткість, а з іншого – покірність, слухняність, конформізм, прагнення уникати будь-якої відповідальності. Інноваційна ж особистість, навпаки, демонструє відвертість, терпимість, схвальне відношення до оригінальних думок і ідей, творчість, що стимулює самобутність і прагнення до новизни, креативності і позитивних змін.

На сьогодні Інформаційні технології все частіше стають імперативом встановлення нового порядку знання і його інституціональних структур, тому для досягнення поставленої мети серйозна увага має приділятися політичному, психологічному, пізнавальному і соціальному аспектам соціалізації особистості з урахуванням досягнень технологій в даних областях. Головною причиною актуалізації зазначеної проблеми полягає в тому, що вже сьогодні в суспільстві спостерігаються два прямо протилежні підходи щодо місця, ролі і значення інформаційних технологій у суспільному житті. З одного боку – це пасивний підхід більшості, коли особистість автоматично сприймає і використовує інформацію, отриману завдяки освіті, засобам масової інформації або іншим джерелам, з готовими судженнями, але без права, бажання і можливості критичної оцінки і будь-яких змін. З іншого боку – це варіант активного сприйняття, яке типово поки лише для окремих осіб або певних невеликих груп, зайнятих у різних областях застосування інформаційних технологій. Вони мають можливість пошуку, обробки й практичного використання новітньої інформації через комп'ютер і всесвітню мережу, з метою реалізувати свій потенціал, стати поміченими та соціально затребуваними, показати високу значимість і цінність інноваційних розробок у реальному секторі економіки [10]

Однак, безвідносно до зазначених підходів, слід зазначити, що

використання інформаційних технологій може також породжувати негативні соціологічні явища. Так, наприклад, універсальні контексти, насамперед, всесвітньої павутини (Інтернету), а також телебачення і кіно, породжують масовий ефект культурного шоку, глобалізуючи знання, безвідносно до освітнього рівня та економічних можливостей сприйняття його учасників. Це, наприклад, може породжувати заздрість і агресію деяких груп населення, що не знайшли свого місця в житті, стосовно успішних і затребуваних прошарків населення; сприяти зростанню правового нігілізму серед молоді й таке інше.. Слід також враховувати, що не всяке знання або вміння, отримане завдяки інформаційним технологіям, виступає як інновація і соціальне благо.

Інновація являє собою процес і результат такої зміни, яка пов'язана зі створенням, визнанням або впровадженням нових елементів (моделей, форм) матеріальної та нематеріальної культури в тій чи іншій соціальній системі. Особистість, що сприймає інноваційний процес і, що бере участь у ньому, стає інноваційною особистістю. Аналітична модель інноваційної особистості, що була побудована американцем Алексом Інкелесом в 70-і роки ХХ століття, виходила саме з такого визначення явища інновації [11]. Слід погодитися, що основними складовими такої моделі особистості є:

- відкритість до експериментів, інновацій та інших якісних змін;
- визнання і сприйняття плюралізму думок без побоювання змінити власного світогляду;
- орієнтація на сьогоднішнє і чітка спрямованість у майбутнє;
- вміння заощаджувати свій і чужий час, точність, пунктуальність;
- тверда впевненість у власних силах і здатність долати будь-які перешкоди (екологічні, політичні, економічні, соціальні тощо);
- вміння планувати власні дії для досягнення як кар'єрних, так і інших соціально значимих цілей;
- правова впевненість у передбачуваність соціального життя (включаючи закони економіки, правила торгівлі, державну політику);
- відчуття справедливості при розподілі матеріальних і інших благ, впевненість у незмінності принципу залежності винагороди від рівня майстерності та особистого внеску;
- визнання цінності освіти, науки та інформації;
- повага до почуттів і гідності інших людей, включаючи тих, хто має низький соціальний статус або які володіють меншою владою [12].

У роботах низки зарубіжних дослідників (С.Паперт [13], Ф.Фукуяма[14]) класифікація рис сучасної інноваційної особистості, що була запропонована А.Інкелесом, доповнюється виділенням такої її інтегральної якості, як здатність до різницево-спрямованого двоєдиного сприйняття особистісного оточення. Ця здатність, на відміну від стандартного адаптивного пристосування до динамізму соціуму, сприяє прагненню до зміни умов соціального життя і

стимулює процес персонального саморозвитку, що, власне, і є атрибутивною ознакою інноваційного типу особистості.

До цього слід додати, що політичне майбутнє будь-якої країни, перспективи її подальшого перманентного прогресивного розвитку залежать від інноваційного потенціалу, яким володіють як нинішні, так і майбутні покоління; від їх здатності широко і сміливо використовувати новітні інформаційні технології.

10.2. Інформаційні технології як інструмент соціалізації особистості і перетворення різних сфер суспільного життя

Оскільки інформаційні технології мають власну, іманентну логіку розвитку, остільки вони рано чи пізно спричиняють необхідність змін у соціумі. Саме прискорений розвиток інформаційних технологій, завдяки яким формується банк сучасних інновацій, призвів до того, що традиційні підходи до соціалізації особистості перестають відповідати запитам і вимогам сучасного життя, породжуючи численні стресові ситуації як на особистісному рівні, так і на соціальному полі в цілому. Зміни в цій сфері не тільки назріли, але вимагають свого негайного вирішення. Однак, щоб змінити традиційні норми і правила «входження» індивіда в суспільство із забезпеченням бажаного креативного успіху, необхідний відповідний особистісний ресурс. До такого слід, у першу чергу, віднести наявність у значної кількості індивідів необхідних особистісних якостей, як то: переконаність, віра в себе, уміння долати труднощі за допомогою пошуку нових, нестандартних шляхів їх вирішення, толерантність і життестійкість. Найважливішим з інноваційних умінь виступає також здатність (навичка) переводити енергію стресу в енергію поступального розвитку, наслідком якої є інновація.

Інновація – це результат інвестування інтелектуального рішення в розробку та отримання нового знання та ідеї, що не застосовувалася раніше, по оновленню різних сфер життя людей (технології; виробництво; організаційні форми існування соціуму, передусім, освіта, управління, організація праці та відпочинку, обслуговування, наука, інформатизація тощо). При цьому на основі отримання певного знання інноваційний пошук не закінчується. За ним в якості перманентного продовження слідує процес впровадження інноваційного результату з фіксованим отриманням додаткової цінності (прибуток, випередження конкурентів, лідерство, пріоритет в тій чи іншій галузі, якісна перевага, креативність, подальший прогрес).

Людині іманентно, хоч і в різній мірі, властиві допитливість, жадоба пізнання, прагнення до новизни. Евристична частина пошуку нових зв'язків процесів і понять завжди залишається за самою людиною. У той час як інформаційні технології (пошук вихідної інформації, необхідних ідей, технологій, технічного забезпечення і таке інше) надають особистості все

зростаючи за обсягом, різноманітністю й швидкістю можливості інноваційного розвитку. Інформаційні технології при цьому не замінюють особистісних стосунків, що складаються, наприклад, між педагогом і учнем у процесі виховання та освіти, не витісняють індивідуальне навчання і перенавчання. Вони використовуються як інструменти, що доповнюють і посилюють традиційні методики навчання і практичної діяльності, створюють нові можливості як для роботи в нових технологічних умовах, так і для підвищення кваліфікації та перекваліфікації практично в будь-якій сфері [15].

Таким чином, за певний проміжок часу інноваційно-орієнтована особистість, завдяки інформаційним технологіям, отримує реальну можливість перевірити (теоретично і практично) здійсненність, доцільність, економічну, соціальну та інші цінності сформульованої інновації. Окрім того, швидке (тим більше, успішне) пророблення й реалізація однієї або декількох інноваційних ідей приводить до свого роду «накачуванню інноваційних мускулів», тобто розвитку здібностей особистості мислити в інноваційному ключі

На жаль, механізми приведення в дію ресурсів, що забезпечують активне включення інноваційного аспекту в процес соціалізації особистості, дотепер практично не виявлені. Деякі позитивні наробітки в цьому напрямку закономірно присутні в сфері бізнесу, представники якого використовують можливості наявних моделей і технологій у конкретній практичній діяльності в рамках банків, промислових корпорацій, освітніх центрів [16]. Завдання же соціологів і політологів полягає в тому, щоб запропонувати індивідові й суспільству способи реального наповнення високотехнологічного інформаційного середовища необхідним суспільно значущим змістом, який у прямому або опосередкованому виді сприяв би розвитку інноваційних прагнень особистості, її творчих здібностей, професійної інтуїції, уміння однаково успішно працювати в команді чи у віртуальній реальності.

Інформаційні технології – це специфічні інструменти, які, крім можливостей інноваційного характеру, сприяють перетворенню різних сегментів суспільного життя. Так, інновації в електронній сфері одночасно створюють нові можливості для поліпшення здоров'я і харчування людей, розширення їх знань у певних областях; стимулюють економічне зростання; створюють більш широкі перспективи особистої участі громадян у суспільно-політичному житті; генерують різноманітні інновації в системі освіти та виховання.

У глобальній інформаційній економіці без освіти, підвищення кваліфікації і фінансування в сфері інформаційних технологій досягти успіхів в галузі інновацій практично неможливо як окремим людям, так і цілим країнам. Але початок даному процесу може бути покладений, насамперед, через формування інноваційної особистості і за умови обов'язкового дотримання наступних вимог:

- 1) інформаційно-технологічна і технічна модернізація освіти, як соціально-економічної та політичної перспективи розвитку суспільства;
- 2) перманентні інвестиції у підростаючі покоління, оскільки інформаційні технології є не тільки передумовою становлення інноваційної особистості, але й запорукою якісного поліпшення життя народу в цілому;
- 3) наявність політичної волі правлячої еліти, її здатності і готовності вести країну і народ інноваційним шляхом.

Остання обставина представляється особливо важливою і актуальною, оскільки створення інфраструктури бізнесу, впровадження сучасних інформаційних технологій і послуг забезпечує формування необхідних умов для залучення зовнішніх інвестицій у країну і розширення новітньої економічної бази суспільства. Випереджальне виховання інноваційної особистості створює можливості для нових технологічних і інтелектуальних проривів і, в остаточному підсумку, розв'язання більшості соціально-економічних (у першу чергу, зайнятості населення), фінансових, демографічних, міграційних та інших проблем.

Важко переоцінити політичні наслідки впливу інформаційних технологій на розвиток інноваційних якостей особистості. В області організації суспільства та діяльності його окремих інститутів, насамперед держави, ми маємо систему, де всі елементи середовища (природного, соціального та політичного) тиснуть на особистість. При цьому багато із цих видів впливу є руйнівними для особистості, сприймаються нею як неминучий тягар. Відповідною реакцією незахищеної особистості є агресія проти суспільства, антигромадська поведінка в різних формах: злочинність, тероризм, наркоманія тощо.

Сучасною доктриною вивільнення особистісних сил у соціально-економічній сфері є теорія колективної форми власності в різних її модифікаціях (корпоративної, колективної, кооперативної, акціонованої, орендної тощо). Вона дозволяє захистити життєві сили особистості від руйнівних впливів суспільства, його соціальних інститутів, формувати громадянське суспільство, де особистість наближена до засобів виробництва, безпосередньо бере участь у розподілі продуктів і послуг, а отже, у розпорядженні своєю долею. Самі соціальні інститути (трудові колективи, родина, побутове оточення, територіальні асоціації та інші елементи мікросередовища) все більшою мірою виступають у якості таких соціальних організацій суспільства, які, об'єднуючи різні творчі індивідуальності, сприяють як появі додаткової соціальної енергії (енергії соціальної організації), так і найбільш повному розквіту сил кожного індивіда. Оздоровлення соціально-економічних відносин створює об'єктивні передумови для політичного розкріпачення особистості.

За таких умов відбувається поступова зміна характеру і змісту самої влади держави, яка все більшою мірою демократизує інформаційні потоки,

забезпечує свободу друку, розширює рамки гласності і підвищує роль громадської думки в вирішенні суспільних справ. Інститути громадянського суспільства починають спиратися у своїй діяльності на загальнодоступні банки даних, сучасні наукоємні інформаційні технології, що в свою чергу підвищує значимість соціального контролю суспільства, його соціальних інститутів, отже, кожної особистості за діяльністю держави [17]. В рамках такої соціальної системи неминуче відбувається відповідна зміна пріоритетів, де держава починає виступати фактичним гарантом і захисником інтересів суспільства і кожного громадянина.

Розглянута теоретична модель перспективного суспільно-політичного розвитку здатна зробити особистість ціллію і головним пріоритетом соціального прогресу, де громадянське суспільство виступає як асоціація соціальних інститутів, а через них і особистостей. Виробництво, економіка набувають строго задану соціальну орієнтацію. Вищим регулятором суспільного життя, поряд із законом, стає культура, моральні норми та цінності життя. Останні через наукоємні інформаційні технології надходять у сферу управління, де політична влада перетворюється в інформаційно-аналітичний і культурний центр суспільства, який скорочує традиційні методи владного регулювання та збільшує мотиватори доцільності поведінки людини в суспільстві. Сама держава все більшою мірою делегує своїм соціальним інститутам, асоціаціям, окремим особистостям функції управління та розпорядження власними справами, скорочує методи політичного тиску і розширює сферу правового, духовно-культурного, інтелектуально-інформаційного впливу на громадян.

Висновки

У представленому дослідженні систематизовано науково-теоретичні уявлення щодо сутності феномену інноваційної особистості та умов її формування, проаналізовано роль, значення та деякі напрямки впливу інформаційних технологій на процес соціалізації особистості і трансформації різних сфер суспільного життя.

В роботі визначено низку умов, дотримання яких має бути обов'язковим у процесі формування інноваційної особистості, надано певні рекомендації науковцям щодо подальших перспективних досліджень порушеної проблеми.

58. Selye H. Syndrome produced by diverse nocuous agents. Nature, 1936,138:32.

Глава 10.

1. Тард Г. Социальные законы. – СПб. : Типография П. П. Сойкина, 1901. – 63 с.
2. Кондратьев Н.Д. Большие циклы экономической конъюнктуры. Доклад. // Проблемы экономической динамики. – М., 1989. – С. 172–226.
3. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия / предисл. В. С. Автономова. – М. : ЭКСМО, 2007. – 864 с.
4. Карпова Ю.А. Введение в социологию инноватики. – СПб.: «Питер», 2004. – 192 с
5. Шевченко В.Н. Инновационная личность как социальный тип // Личность. Культура. Общество. – 2007. – Т.IX. – № 4. – С.90 – 111.
6. Богуславская И.Г. Инновационная деятельность как условие развития личности [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.rusedu.info/Article752.html>. (дата звернения: 25.08.2018)
7. Старовойт О. В. Концепція інноваційної особистості як соціокультурного феномену // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Вип. 69(1). – С. 147-152.
8. Human Development Report 2001. United Nations Development Program (UNDP) Oxford University Press, New York and Oxford, 2001. – 290 p.
9. Hagen, Everett. On the Theory of Social Change, Homewood, IL: Dorsey Press, 1962. – 127 p.
10. Эко У. От Интернета к Гутенбергу // Новое литературное обозрение. – 1998. – №32. – С. 5 - 14.
11. Inkeles, A., & Smith, D.H. The Fate of Personal Adjustment in the Process of Modernization // International Journal of Comparative Sociology. – 1970. – №11. – P. 101– 103.
12. Inkeles A . The International Evaluation of Educational Achievement // Proceedings of the National Academy of Education. – 1977. – № 4. – P. 139–200.
13. Паперт С. Образование в просвещенном обществе// Компьютерные инструменты в образовании. – 2001. – № 1. – С.3–8.
14. Фукуяма Ф. Доверие: социальные добродетели и путь к процветанию: Пер. с англ. / Ф. Фукуяма. – М.: «Издательство АСТ», 2004. – 730 с.
15. Семидоцкая А. С. Проявление некоторых особенностей инновационного потенциала на этапе вхождения в инновационную деятельность // Диагностика и формирование мотивационной готовности к инновационной деятельности в условиях непрерывного профессионального образования : Материалы Всероссийской конференции / Пор ред. О. М. Краснорядцевой. – Томск : ТМЛ-Пресс, 2010. – С. 132-138.
16. Котельникова Т.А. К вопросу об исследовании влияния внутриорганизационного поведения на создание инноваций// Креативная экономика. – 2012. - № 1(61). – С.107 - 111.
17. Иванов В Н. Инновационные социальные технологии